

μόνο στην αγάπη και στην ειρήνη, είναι φυσικό να μισεί κάθε βία, είτε πολεμική είτε κοινωνική, έστω κι αν περιβάλλεται ακόμα τη δικαιολογία της νομιμότηας :

«Κατάρξα και στο Νόμο, όπου η βία τυφλά με το σπαθί τον οδηγεί !
... Της καλοσύνης τη χάρη την άγία,
στενός ο νόμος, ποτέ δεν τη χωράει.
... Κατάδικοι φτωχοί, βαρυνονίτες,
ή Μοίρα κι αν, μανία όργης και λύσσης,
σάς συντρυφεν, όμως για σάς έντός μου
τρέμει ή Αγάπη. Ό νόμος ό δικός μου ! »

«Όμως κάποτε, κοιτάζοντας ό ποιητής τά γύρω του, βλέπει πόσο διαφορετικός είναι από τους πολλούς. Τό πλήθος κινείται πάντα μέσα στο βόρβορο της κακής, σιτή λάσπη της αδικίας και της έποικισίας :

«Ανίδεα κι ανέγνωμα τὰ πλήθη,
στη βρώμα μέσα πνίγουνται του δρόμου.
... Όλοι μικροί, κακούργοι, Φαρισσαίοι.
Φωτιά πάντα ή αγάπη και θά καίει !
Στό σταυρό, στό σταυρόν οι Ναζωραίοι !

Μά τί τον νοιάζει ! Αυτός, όπως ό «βλέπων» της Γραφής, όραματίζεται τη μελλούμενη ανθρωπότητα, — όσο κι αν οι πολλοί τη βρίσκουν σά μια γλυκειά ούτοπία — και σέ στίχους, που λυπάμαι που δεν μπορούν δλους να τους αντιγράψω, μιάς ζωγραφίζει τη μυική της εικόνα :

«Όνειρο πλάνο. Τών όλων αδελφότη !
Όύτε σκλάβοι πουλημένοι. Όυτ' αφέντες...
Όσοι για τη δουλιά, στεγνοί και προδοί.
... Όυτε θλίψεις, καημοί, αγώνες, έννοιες.
Όυτε τίρανοι, φτωχοί, κατατρεγμένοι.
Γύρω στις θημιονίες τις χρυσάφειες
ένα χορό ή ζωή γλυκά να σταινει,
μ' ένζ κλωνάρι, στην κόμη, έλιάς; τη ραίση.
Έρεια της χαράς, Ειρήνη.—Μοῦσα».

Αυτή είναι ή ανάλυση του έργου του κ. Κυριαζή. Έπέμεινα σ' αυτή, γιατί μου παρουσιάζει μια ψυχική συνοχή αξιοπρόσεκτη. Έχει εσωτερική γραμμή σταθερή, που περνά ανάμεσα από πολλά στάδια, ως που χάνεται σ'α θάμνη του όραματισμού. Είναι ένα έργο ψυχικά άσσιο. Ό πόνος του του ήμερώνει την ψυχή και στην έγκαρτέρησή του ή αγάπη τον κυριεύει. Μπορεί να όνομαστει ό ποιητής της πλατειάς αγάπης.

Μ' όλο που ή συλλογή του έχει μέσα της τόσον έποικισμμό, ωστόσο δεν είναι καθόλου κουραστική. Τα συνιστήματα σ' αυτήν ξεδιπλώνονται ήρεμα και πάντα με νέες ύψεις. Οι εικόνες του — παραβολές για τον έαυτό του, κινούνε το ένδιαφέρο και αφίνουνε πάντα στον αναγνώστη μια γλυκειά μελαχολική διάθεση. Ό ποιητής μάς τραβά στη σφαίρα των συνιστημάτων του και δέ μάς αφίνει άπλους θεατές.

Η έξωτερική παράσταση του στίχου του άρειζ Πλούσια όρμα, πρό παντός, που δεν της λείπει ή άρμονία. Στίχος που δέ σκοντάφτει, που δέ δυστάζει, που δεν κλονίζεται. Ό τεχνίτης του τότε μεταχειρίζεται με άνεση. Από το τραγούδι 58 και πέρα, ή λύρα του παίρνει άρμονικότητα περισσότερη και μεγαλύτερη λεπτότητα και διαφάνεια ή σκέψη του και ή ψυχή του. Παίρνω στην τύχη :

«Ω ! καρδιοχτύπι άνείπωτο, βραδάκι άλλοτινό,
πούχα πρωταγγήσει.

Ένα παιδίκι, ως έίτανε, και πάλι να γινώ,
κοντά σου, έρημοναλλήσι.

Βουσοῦλα, που κελάρυζες, σά νάσουνε ή ψυχή
της άνθισμένης πλάσης,
τώρα, πικρά που μέσα μου ή θύμησή σου άχει.
σά βόγγος μιάς θαλάσσης... »

Τέτιες οι «Στιγμές που ζώ», ασφαλώς είναι από τις καλύτερες συλλογές που φανήκανε τον τελευταίο αιώνα καιρό. Ψεγάδια άσήμαντα, με μια πεζολογική πατριωτική δυσχρημονία στο μέσο, (55), που άπορώ πώς ξέφυγε στον κ. Κυριαζή.

Και μόνο, τελειώνοντας, θάχε κανείς να συστήσει στον άξιο ποιητή μας, που τὰ πρώτα του φανερώματα τόσο έξαιρετικά είναι, μια κάποια περισσότερη αντικειμενικότητα να σκορπίσει στους στίχους του. Γενικεύεται περισσότερο έτσι ή έμπνευσή του και ό ποιητικός του ζήλος πλουτίζεται και πλαταίνει. Ό συνδυασμός ποιητικού έποικισμμο με κάπως πλατύ άντικειμενισμό, είναι κείνος που δίνει τὰ μεγάλα έργα, που φέρνει τὰ μεγάλα όράματα και τὰ μακρότανα τραγούδια, που σ' αυτά πρέπει να τείνει κάθε ποιητής, αν θέλει να κάνει κάτι που θά ζήσει. «Έργα, σάν τὸ «Δωδεκάλογο του Γύφτου» — έννοω, πρό παντός, την πνοή — πρέπει να μένουνε για πολλά ακόμα χρόνια στην ποίησή μας ως ό όνειρεμένος, δυσκολόφταστος σταθμός μιάς άξιας ποιητικής προσπάθειας.

Κι ακόμα, ό πόνος του κ. Κυριαζή ως μην είναι τόσο μερικός, τόσο άτομικός. Όπως είδαμε, έχει την πιο κατάλληλη ψυχή, την πιο ταιριαστή ιδεολογική κατεύθυνση, για να μεγαλώσει τὰ όριά του. Ας περιλάβει μέσα του τον πόνο όλων των δυστυχισμένων, που τους βασάνει ή άβλια μοίρα μιάς κοινωνικής αδικίας. Ας φιλοδοξήσει να κλείσει μέσα στο μελλούμενο έργο του την τάση της έποχής του. Τών άλλων ή αδελφότητα θα μένει πάντα άδειο πλάνο, όσο δέ φροντίζουμε, — καθέννας στον ζήλο του — να ξελεφτερώσουμε τους φτωχούς σκλάβους που στεναίνουν κάτω από μια φριχτή ανισότητα. Κ' είναι αέτοι τόσο πολλοί, κι ό πόνος τους τόσο μεγάλος και βαθύς !

ΓΙΑΓΚΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΓΙΑΣΕΜΙΑ

«Ω ! έσείς που με την άνδρη,
Μεθυστική πνοή Σας,

Ξυπνάτε πάντα μέσα μας,
Κάθε κρηφή χαρά.

Έσείς, που με την άσπιλη,
Παρθενική ψυχή Σας,

Στὰ όνειρά μας δίνετε
Αγγελικά φτερά.

Λευκά άστερίδια, υόδωρα,
Γλυκαναδρύζουν τάγια,

Στό μέθυ Σας, χαμόγελα,
Σάν κρουσταλλοπηγή.

Σας τραγουδούν άσύνκριτα,
Οί νύχτες με τὰ μάγια,

Και τὸ χαμό Σας μοίρεται
Πονετικά ή Αδύη.

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ